

राज्यातील जिल्हा प्राणी क्लेष प्रतिबंधक
सोसायटी (SPCA) यांच्या कामकाजाबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,

शासन परिपत्रक क्रमांक:- पविआ-२०१४/प्र.क्र.४१४/पदुम-३

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक- ४ मार्च, २०२०

वाचा :- कृषि व पदुम विभाग, अधिसूचना क्र. पविआ-२०१४/प्र.क्र.४१४/पदुम-३,

दिनांक:- १४ मार्च, २०१७.

प्रस्तावना:-

केंद्र शासनाच्या प्राणी क्लेष प्रतिबंधक अधिनियम, १९६० मधील तरतूदींची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी प्राणी क्लेष प्रतिबंधक (प्राणी क्लेष प्रतिबंधक सोसायटी स्थापना व नियमन) नियम, २००१ मधील नियम (३) च्या उपनियम (१) द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकाराचा वापर करुन, वाचा येथील दिनांक १४ मार्च, २०१७ च्या अधिसूचनेद्वारे राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये प्राणी क्लेष प्रतिबंधक सोसायटी स्थापन करण्यात आली आहे.

२. केंद्र शासनाच्या प्राणी क्लेष प्रतिबंधक अधिनियम, १९६० च्या कलम ३५ अनुसार या अधिनियमाविरुद्ध ज्यांच्या बाबतीत अपराध करण्यात आलेला आहे, त्या प्राण्यांवर उपचार करण्यासाठी व त्यांची काळजी घेण्यासाठी राज्य शासन पशु आश्रय स्थळे / रुग्णनिवास (इन्फर्मरीज व ऑनिमल्स शेल्टर्स) स्थापन करू शकेल, अशी तरतूद आहे. त्याचप्रमाणे उक्त प्राणी क्लेष प्रतिबंधक (प्राणी क्लेष प्रतिबंधक सोसायटी स्थापना व नियमन) नियम, २००१ च्या नियम ४ मध्ये सुध्दा जिल्हा प्राणी क्लेष प्रतिबंधक सोसायटी (SPCA) कडे प्राप्त झालेल्या जखमी पशुंवर औषधोपचार करणे व त्यांच्या निवाऱ्यासाठी इन्फर्मरीज व ऑनिमल्स शेल्टर्स स्थापन करण्याची तसेच जिल्हा प्राणी क्लेष प्रतिबंधक सोसायटी (SPCA) यांना कामकाजासाठी जागा उपलब्ध करुन देण्याची तरतूद आहे.

३. वरील तरतूदींच्या अनुषंगाने आवश्यक ते निर्देश देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक:-

४. वर नमूद केलेल्या तरतूदींच्या अनुषंगाने शासन खालीलप्रमाणे निर्देश देत आहे:-

- (i) प्रत्येक जिल्ह्यातील जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त यांच्या कार्यालयामध्ये SPCA साठी स्वतंत्र केबीन उपलब्ध करुन द्यावी. त्या केबीनवर आणि कार्यालयाच्या बाहेर “जिल्हा प्राणी क्लेष प्रतिबंधक सोसायटी (SPCA) चे कार्यालय” असा नामफलक (बोर्ड) लावण्यात यावा.
- (ii) जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त कार्यालयाच्या बाहेर लावण्यात येणाऱ्या नामफलकावर (बोर्ड) उपआयुक्त कार्यालयातील दूरध्वनी क्रमांक व किमान २ अशासकीय सदस्यांचा भ्रमणध्वनी क्रमांक, SPCA साठी नवीन ई-मेल तयार करुन, तो ई-मेल आयडी लिहिण्यात यावा.
- (iii) सदर कार्यालयामध्ये प्राप्त होणारी निवेदने, अर्ज, तक्रारी तसेच SPCA कडून करण्यात येणार पत्रव्यवहार इत्यादींसाठी आवक-जावक नोंदवही ठेवण्यात यावी.

(iv) वर नमूद केल्यानुसार आवक-जावक पत्र नोंदविणे, ई-मेल वर प्राप्त झालेल्या तक्रारी, निवेदने, अर्ज इत्यादी बाबी हाताळणे, बैठकीचे कार्यवृत्ताचे जतन करणे, इत्यादी अनुषंगिक काम करण्याची जबाबदारी उपआयुक्त यांच्या कार्यालयाची राहिल.

(v) आयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालयामध्ये वर नमूद SPCA चे कामकाज हाताळण्याची जबाबदारी त्यांच्या कार्यालयातील जबाबदार अधिकाऱ्यांकडे सोपविण्यात यावी.

(vi) आयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालयाने प्रत्येक जिल्ह्याच्या SPCA चे एक वेबपेज तयार करून, त्याची लिंक पशुसंवर्धन विभागाच्या www.ahd.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर देण्यात यावी. जेणेकरून, राज्यातील नागरिकांना SPCA ची माहिती सहज उपलब्ध होऊ शकेल.

(vii) आयुक्त पशुसंवर्धन कार्यालयाद्वारे SPCA चे वेबपेज अद्ययावत ठेवण्यात यावे.

५. **गोवर्धन गोवंश सेवा केंद्र** या योजनेतर्गत अनुदान देण्यात आलेल्या / येणाऱ्या सर्व गोशाळांना संबंधित जिल्ह्यासाठी **पशु आश्रय स्थळे / रुग्णनिवास (इन्फर्मरीज व ॲनिमल्स शेल्टर्स)** म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

तसेच, जिल्हा पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालये व तालुका लघु पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालये व पशुवैद्यकीय दवाखाने यांना त्यांच्या कार्यक्षेत्रामध्ये असलेल्या सर्व पशु आश्रय स्थळे / रुग्णनिवास (इन्फर्मरीज व ॲनिमल्स शेल्टर्स) येथे आठवड्यातून एक दिवस निश्चित वेळ नेमून तसेच तातडीच्या प्रसंगी वेळोवेळी भेट देऊन, जखमी / आजारी पशुंवर उपचार करण्यात यावेत.

६. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याच्या संकेतांक २०२००२२७११४४२७६७०१ असा आहे. हे परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मा. आ. गुट्टे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-६७.
२. सर्व जिल्हाधिकारी
३. सर्व जिल्हा पोलीस अधिक्षक
४. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी (जि.प.)
५. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन
६. सर्व उप आयुक्त पशुसंवर्धन
७. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी
८. निवड नस्ती (पदुम-३)